

FOGARAS ÉS VIDÉKE

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva, vidékre postán küldve:
Egész évre 8 Kor., félévre 4 K., 1/4 évre 2 K.

Egyes szám ára 16 fillér.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Thierfeld D. könyvkereskedése.

A hirdetések díját jutányosan számítjuk.

Nyílt tér: soronként 20 fill.

Hirdetések és Nyílt tér díja előre fizetendő
Kéziratokat nem adunk vissza.

Se idő, se pénz, se posztó!

Hallottunk fölmerülni innen is, — onnan is hangokat, hogy nagyon sokszor irunk olyan dolgokról, amelyek már nem mennek se terv, se téma számban, mert megvannak, csupán az idők kérdése, mint pl. a kórház, olthid, főgimnázium, villamosvilágítás stb. Ezekkel kár olyan sokszor foglalkozni, agyon csépelni, mert úgy is meglesznek! Ez már igaz, de most csak azt kérdezzük, hogy mikor?!

Mi hiába skepticisták vagyunk, nem hiszünk csak abban és annak amit látunk, amit megfoghatunk. Az immanens problémák körében mozgunk, a transzcendentális, a természet fölötti előttünk csak mese, tabula rasa, mi: pozitivisták vagyunk!

Ebből kiindulva tehát teljesen megmagyarázható skrupulózitásunk s világosan érthető, hogy mi — mind addig az ideig, amíg csak a fenti dolgok építéséhez hozzá nem kezdenek — azokat

egyszerű eszméknek, terveknek deklaráljuk s addig püföljük, csépeljük őket, amíg csak ki nem cserezzük, hüvelyezzük azokat, mert ha agyon hallgatjuk, nem tartjuk szőnyegen, a fölszinen, egyszerűen elalszanak, a feledés lomtárába kerülnek mint meg annyi sok más eszme, vagy terv, amelyekkel épenséggel vagy nem, vagy nagyon kevésse foglalkozunk.

Ha nem ismernénk a fogarasiakat, akkor nem tennénk, de mivel nagyon jól ismerjük, tehát „muszaj!”

Itt úgy látszik, úgy gazdálkodnak az idővel épen, mint a biblia, amely szerint isten a világot hat nap alatt teremtette. Megjegyzendő, hogy hat nap alatt: hat bilió meg trilió napot kell értenünk, mert hiába a mindenségben egy, vagy két ezer esztendő egy ingalengés, vagy egy szempillantás csupán.

Ugy látszik tehát a fogarasiak is ilyen féle filozófiai szemüvegen spektálják az éveket, azért mondjuk azt, „hogy csak idők kérdése?!“

Na már mostan ebből kifolyólag az olthid, kórház, főgimnázium stb. akár most, akár tíz év múlva épül fel eszerint a fenti okoskodás szerint a z mind egy! valamikor csak föl fog épülni, minek tehát ezekkel unósuntig foglalkozni; megjegyzendő — amint láthatjuk, hogy az olthidjával, továbbá a főgimnáziummal most már oda jutottunk, hogy még egy nap halogatása is késő, mert itt a tizenkettedik óra.

Ilyen maliciozus tehát ez a bizonyos fogarasi időszámítás, vagyis az „idők kérdése?!“

Ugy látszik az idővel nem tudunk gazdálkodni, mert nagyon pazarlók vagyunk, hát vajjon pénz dolgában; hogy állunk?!

Mi úgy tudjuk, hogy még se vagyunk olyan szegények, mint a templom egere, vagy mint amilyenek magunkat szeretjük uton — utfélen kikiálltani. Csak lamentálunk, jajgatunk, panaszkodunk, festjük az ördögöt a falra, pedig az

TÁRCA

A parnasszus és a gyászoló poharak.

A „Fogaras és Vidéke“ számára
írta: Halmy Gyula.
(Folytatás és vége.)

Miskolc egy időben valósággal a költők találkozó helye, mágnese volt: Lévy József koszorus költőnk vonzotta őket oda:

Igy lett azután híressé az Avas s az avasi katakombák. S mivel a temető ott volt közvetlen alatta, melyet a várossal — mert a Szinva patak ott foly — egy hid köt össze, ezt a hidat elnevezték a régiak a sóhajok hidjának, azért, mert a meghaltak egyrészt, akik a hidon tul laktak, ezen szállították át örök nyugvóhelyeikre a temetőbe. A költők közül ezt a sóhajok hidját egy pár meg is énekelte.

A parnasszus mellett említésre méltók még a gyászoló poharak is, melyek szintén Lévy József nevéhez fűződnek.

Volt ugyan is Miskolcon egy Tóth László nevű takarékpénztári hivatalnok, aki jóbarátainak a számára, akiket ő vendégsze-

rető házában sokszor szívesen látott, tizenkét poharat szerzett be. Minden egyes pohárra oda volt metszve az illető egyén neve. Azok az özvegy birtokában mai nap is megvannak.

A poharak tulajdonosai a következők: Toth László (a gazda), Tóth Lászlóné (Csernák Judit), Tompa Mihály ev. ref. lelkész, költő, Lévy József ny. alispán, költő, Soly mosi Samu főgimn. tanár, Kun Ábrahám főgimn. tanár, majd megyei főlevéltáros, Vágó József főgimn. tanár, Csernák István ev. ref. lelkész, Nyilas Samu ev. ref. lelkész, költő, Kraudy József tak. pénzt. hivatalnok, Dr. Bódogh Albert várm. főorvos, Szobránczy Samu tüzkárbizt. hivatalnok.

Ezek közül ma már csak Lévy József és özv. Tóth Lászlóné Csernák Judit él, a többiek már mind csendes révpartra jutottak. Lévy József állítása szerint mind a tizenkettőn egyszerre az asztalnál nem voltak: de akik összejöttek, — mondja a költő — kiki a saját poharát használta. Tompa Mihály különösen kedvelte ezt a kedves kis családot. Egyszer sem ment úgy Miskolcra, hogy azt meg ne látogassa s vendége ne lett volna.

De ez a kedves kis kör sem örvend-

hetett soká a kvaterkázásnak, a poharak koccintását, csengését, ezt a lélekharangszót csakhamar föl-föl váltotta a lélekváltás szomorú harangja, hol az egyik, hol a másik, de aprodónként lassan-lassan sirba szálltak.

Mindössze: Lévy József s özv. Tóth Lászlóné maradtak meg a poharak örizőiként.

Szomorú szívvel, megdőbbent lélekkel látták, hogy most az egyik, majd a másik pohárnak dől ki gazdája s elhatározták, hogy a kidőlt tulajdonosok poharait gyászoló szalaggal látják el.

A halál, e kiméletlen, zord kaszás ugyancsak garázdálkodott a vig poharak között s lassan-lassan, — kettő kivételével — mind gyászoló poharakká változtatta azokat (innen e név.)

Közösen elhatározták, ha összejönnek egy pár kvaterkára, azokat a poharakat is tele töltik borral, amelyeken gyász van, vagyis a gazdája már kidőlt. Koccintanak vele s a benne levő bort a földre öntik ki, Lévyként szólva: talán megérzi azt a holt!

Lévy József ezt a kis kört a „gyászoló poharak“ című remek költeményében meg is örököltette. A hangulatos, szép poémát ide

Sirolin

a legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer: **tüdőbetegségeknél, légzőszervek hurutos bajainál u. m. idült bronchitis, számarharut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánlatik.** Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4 K.-ért kapható. Figyeljünk, hogy minden üveg a következő cégnyomással legyen ellátva: **F. HOFFMANN-LA ROCHE & CO vegyszertári gyár BASEL (Svájc.)**

szokták mondani, hogy az ördög sem olyan fekete ám, mint a milyenre festeni szokták?!

Mi úgy tudjuk, hogy mégis csak van valamink, vannak házaink, földjeink, talán a földek után legelő is jár s abból is van valami csekély haszon? (avagy talán az behajthatatlan?) Szóval nézzünk utána annak amink van. gazdálkodjunk okosan és bölcsen, osszuk be rendesen, lehetetlen az, hogy valami ide — oda ne telnék, de mi — úgy látszik nagyon is sötét szemüvegen gusztáljuk a világot s azért nem látunk olyan tisztán, világosan, nagyon sok bennünk a pesszimizmus, több optimizmust kellene belénk csepegtetni, akkor talán nem mondanánk, hogy: se pénz, se posztó, mint azt csakugyan a toprongyos, hazátlan, bucsuzó színlaposztó szokta mondani.

Innen azután az, hogy posztó sines értvén alatta a szőnyegen fekvő s a megvalósulás stádiumában levő dolgokat, terveket.

Mert igazán megfoghatatlannak tartjuk azt, hogy akinek nincs pénze, hogy mer anélkül tervezgetni, erről, amarról álmodozni; csak az építkezhet, akinek pénze van, nekünk nincs, hát akkor ne csináljunk ezt is, azt is, hanem huzzuk meg magunkat, mint a templom egere, de van, így tehát jogosult a tervezgetés.

Ha tehát a fenti dolgok csak csupán az idők kérdései — mert pénz van?! akkor ne bodázzunk, ne kunkátoroskodjunk soká, hanem építsük azt az olthidat, kórházat, főgimnáziumot,

villamosvilágítást se holnap, se holnapután nem, hanem még ma, mert az idő pénz, drága, s hamar elrepül!

—ö.—

Szünidő előtt.

Őrlik az idegeiket a szünidő előtt a tanulók a vizsgák alatt, melynél vagy a szerencsés véletlen, vagy a szégyenteljes bukás vár rájuk. Maguk a tanárok is fohászokdva nézik a vizsgák rettentő kényszermunkáját, ahol a jó tanuló is elpackázza a feleletet, fél, zavarba jön, a gyengébb meg azt a kicsit is elfeledi félelmében, amit tud. Szerencsére a régi vaskalapos szokás már letűnt, hogy tudniillik a tanár eredményes, vagy eredménytelen működését ítéli meg az osztály vizsgai feleletéből, hiszen köztudomású, hogy a gyermek izgatottsága, indokolatlan, de nagy mérvű félelme lehetetlenné teszi, az e nemü bírálatot. Ezért azután nagy képtelenség is a mai rendszer, a vizsgai felelet számítása, hiszen tudok akárhány tanuló, aki egész évben jeles és szorgalmas, a vizsgán azonban idegességében ötöl-hatol és bakokat lő. Viszont nem egyszer felháborított egy-egy rakoncátlan, lusta fiu szerencséje, aki az egész év hanyagságát 4—5 napi vizsga előtti magolással pótolta és a vizsgán diadalmas stréberkedéssel vágta ki magát 2—3 szekundából is.

Hogy mire jó ez az évvégi kötőmunka, azt maguk a pedagógusok sem tudják eléggé elfogadható okokkal megmagyarázni. Épen napjainkban valóságos harc folyik pro et kontra, az évvégi és érettségi vizsgálatok mellett és ellen. Sok szülő is töri a fejét ezen, amikor szivszorongva nézi fiát, most már pláne leányát is, akik ott alsznak el könyveik felett, tanulva a sok szabályt, amiről jól mondja: Baunschburg Pál dr. a híres ideg orvos, hogy csak egy szabály be-

tanulása is sok energia vesztés és sommi akció.

Minek a vizsgálat? Talán produkció a grammatikából, amelyre Rákosi Jenő azt mondja, hogy a nép nyelvét azok rontják meg, akik grammatikát tanítanak, amelyről Gárdonyi Géza azt írja, hogy sohasem vette semmi hasznát és ha ír, küzdenie kell ellene. Vagy talán kiraktározást kell rendezni a klasszikusok történetéből? Az ilyesmi felesleges. Sajnálattal látjuk, hogy az apró emberek roskadoznak a könyvek alatt és idegeiket őrlik a folytonos tanulással. Ilyen munka után nem csoda, ha alig várja a tanuló is az iskolai év végét és siet el abból az iskolából, amelyről az egyszerű kis nebuló a hittanórán, az iskoláról kérdezve azt felelte: az iskola az a hely, ahol a gyermekek kinlódnak.

Ha nem fogadjuk is el ezt egészen, be kell látnunk, hogy tulvannak halmozva a mai tanterv szerint a középiskola növendékei. Hogy hovatovább égető szükség van a változtatásra, javításra e téren is, azt bizonyítani sem kell, hiszen a bámulatos gyorsasággal előre rohanó világgal mindennek haladnia kell és a konzervativizmus méltán a vaskalapos elmaradottság képét ölti magára e téren is.

Ezt világosan bebizonyítja a pedagógia intéző köreinek folytonos próbálgatása, tanulmányozása és dicsérendő szorgalma, amellyel mindenáron a leghelyesebbet akarja eltalálni, gyakorlatba hozni. Dehát bajos a sok rossz közül a jót kiválogatni, idő, következetesség és vasszorgalom kell ehhez, azért tehát csak készüljenek ifjaink tovább is az idegölő vizsgákra és vigasztalják magukat, hogy valamikor, az ő gyermekeik majd könnyebben végzik az iskolai évet.

H. Gy.

József főherceg emlékezetéhez.

Folyó évi június hó 13-án végig nyílalt Magyarországnak bérci és folyói között

iktatjuk, mely e baráti kört, a poharak regéjét hüen világítja meg, egyrészt ezért tesszük ezt, másrészt pedig azért is, hogy azok, akik még e költeményt nem olvasták, vagy egyáltalában nem ismerték, olvassák és ismerjék meg; de ennek idézését tárgyunk is megköveteli:

GYÁSZOLÓ POHARAK.

A nyájas baráti asztal
Most is áll még és vigasztal,
Hölgye kedves, ura jó.
A kis hajlék szívesen int,
Benne a szív megpihen, mint
Enyhe révből a hajó.

Ámde ott benn a kis házban
Látom én, hogy mégis gyász van
S tűnőben a sugarak;
Felhő borong fent az égen,
A dal sem úgy szól, mint régen,
Gyászolnak a poharak.

Gyász és pohár összefér-e?
Hisz kedv a pohár testvére,
S kedvben a bu mit keres?
Amint kézzel kézre járja,
Forrva forr az öröm árja
S ifjul a fő, bár deres.

S mégis! im az egybefont sor,
Mint a tizenkét apostol,
Csengő ajku poharak;
Metszve rajtok, hogy kilássák,
Sok külön név, egy barátság,
Más-más élet és alak.

Ezt aggsága terhe nyomja,
Az hevének lett bolondja

S néhány messze bolygva jár;
Kevés, aki tartja szentül
Régi voltát, s bura esendül
Gazda nélkül a pohár.

Ah! pedig van gazda nélkül,
S nem hamar muló emlékül
Rajta fényes név ragyog.
Kétkedvén, hogy újra lássa,
Mélán nézi többi társa
S a szebb multon andalog.

A barátság vidám tájít
Legelőször ő hagyá itt,
Mélto hosszan élni még!
Lelke gyorsan visszazárnyalt,
Honnán a fényt és a lángdalt
Drága kincsül nyerte rég.

Óh! tegyük fel néma kelyhét,
Ha könnyitni a nap terhét
Még mulatnánk esendesen!
Mintha ő is köztünk volna,
Mintha élne, mintha szólna
Szivderitőn, lelkesen!

Töltsünk üres poharába
S öntsük ki a föld porába;
Tán megérzi azt a holt!
Titkon hadd lebegjen ő itt
A kit e kis kör diesőit,
A kit gyászol: Tompa volt!

Ime rövid vonásokban a parnasszus és a gyászoló poharak regéje.

Egyszerű, kis epizod az egész, de kár volna agyon hallgatni, vagy a sirba vinni magunkkal, mert hü világot vet: Léva y József koszorus költőnk barátságos, vendégszerető, jó szívére s azokra a költőkre, akik

a parnasszuszt fölkeresték, Léva y nektárjából kvaterkáltak; továbbá a gyászoló poharakra, melyeknek tulajdonosai már régen porladoznak, de kiknek neveit a gyászoló poharak hüen őrizik.

Az ott lakó nép ma is fölmege az Avasra, de sok talán nem is tudja, hogy a helikonon, parnasszuson jár. Fogalma sines arról, hogy milyen barátságos, vig, patriarkhális világ volt ott hajdan, mert akár ismerték az illetőt, akár nem, de ha a pincék előtt elment, tiszta szívből testvériesen megitták ingyen.

Most pedig legfeljebb üdülés szempontjából megy oda az ember s bevetődik egy rongyos koreamába s ridegen, drága pénzért hörpintgeti a rossz vinkót, mert az sem „akva vita“ ma már.

A gyászoló poharak is, amelyekhez oly sok kedves emlék fűződik — ha e két őrizőjük elhal — ki tudja kinek a birtokába kerülnek? Lehet, hogy talán nem tudván felfogni azok becses értékét, realisan, ridegen gondolkodva — minden poézis nélkül — a felejthetetlen gyászoló poharak, mint egyszerű üvegek, a lomtárba kerülnek!

Hja! az öreg Szaturnusz, az örök ifju idő vasfoga mindent megőröl, megemészt. Mi is, unokáink is elhalunk, elmúlik minden s a vidám, boldog órák zord valóra válnak, vagy elmosódnak az idővel s mindenre a feledékenység borítja reá rideg fátyolát!

egy nagy fájdalom azon lesújtó gyászhoz halatára, hogy József főherceg ő csász. és kir. fensége meghalt. Megszűnt e nemes szív utolsó dobbanása, mely a nemzet boldogságáért lángoló szeretettől hevült. Sirva és zokogva borult a nemzet koporsójára, mert elvesztette egyik nagyfiát, vezéralakját, jótévőt. Mély gyászba borult az uralkodó ház és vele együtt a magyar haza minden hű fia, gyászol a nemzet, mely magáénak vallotta őt mindig, gyászol a tudomány, melynek nemcsak áldozatkész pártfogója, de kiváló művelője is volt, gyászol a hadsereg, mely rajongó szeretettel és lelkesedéssel tekintett fel hősi vezéralakjára, gyászol az egész társadalom, mert a megboldogult főhercegen szeretettel tisztelte a segítség és közjótékony-ság nemtőjét. Ő a miénk volt, a miénk is marad mindörökké; hazaszeretete, tettei, példája gyulasztani, éltetni, lelkesíteni fogja a honfi szíveket. Azért megnyugszunk az isteni gondviselés kifürkészhetlen intézkedéseinek és vigasztalást meritünk és példát veszünk azon vallásosságából, mely mélyen sujtott atyai szívére mindenkor a megadás és bizalom balzsamát csöpögtette. Nyugszik ő most és elpihen az annyi sok dicsőséget, annyi sok gyászt látott budai királyi vár sirboltjában, de szent emléke és nagysága él és élni fog kö és érenél maradandóbb alakban örökre minden igaz honfi kebelében.

A nagy fájdalomhoz és vezetéshez méltó volt az országos gyász kifejezése is. Országgyűlés, a tudós akadémia, a számos egyesületek és társulatok, a társadalom különféle rétegei, városok és községek versenyezve kértek részt a végső tisztelet nyilvánításában; gyászlobogók lengedezése alatt, harangzugás között, ima és istenítiszteletek ünnepélyes megtartása által áldoztak a kegyelet és részvét fájdalmas érzelmeinek. Csak egy vármegye nem hallott, nem tudott a gyásznak országos nyilvánulásáról és ez Fogarasvármegye volt. Fogaras nagyközségétől eltekintve itten minden csendes és köznapi volt. Mintha Fogarasvármegye nem is tartoznék Magyarországhoz, nem képeznék a magyar haza egyik részét?

Bizony vidéke igen kevés kivétellel nem osztozott az országos gyászban! Harangjai nem hívtak imára, templomai nem nyitak meg istenítiszteletre, falai nem csendültek meg gyászsószólomáktól. Már pedig a királyi ház és fenséges tagjai örömben és bánatában méltán osztozott mindig Magyarország és ennek minden igaz honfia, mert a dinasztia iránti hűség, hódolat és szeretet kebelében valóság, ostörtvény és szentség. Fogarasmegye népe azonban — amint látszik — rászorult a rendre és fegyelemre, vagy legalább is nemesebb eszmék és érzelmek kultiválására. Ha ez a nép talán mezei munkák által el van foglalva, papjai és elöljáróiknak ismeriük kell hivatásukat és küldetésüket és ha nem ismerik, akkor a súlyos kötelesség mulasztásért Isten és emberelőtt feleljenek egyházi és világi felsőbb hatásaik Nagyszomben és Balászfalván, ugyszintén Fogarast és a járási központokban.

Vidéki.

Ugorka szezón.

A haza reménye az ifjuság levizsgázott, el is széledt a szélrózsza irányában s megkezdődött az isteni nagyvakáció!

Junius 29-ike, azaz: Péter-Pál nap óta, — mely napon az alföldön megkezdődik

az aratás, — olyan kihalt, olyan eszöndes lett ez az amugy is nagyon süket, néma község, mintha a lélek elrepült volna belőle.

A tanárok, tanítók a tövises, zizifuszi munka után élvezik a jól megérdemelt pihenést, a többi tisztviselők pedig fölshajtanak, mondván: „ejh de kutya jó dolguk van a tanároknak, tanítóknak!”

Pedig ez csak egy régi, sablon szerű szálló ige az egész, nem egyéb, mert bizony — legyünk csak őszinték sziesztálnak, rusztikálnak ám a más fajta tisztviselők is, mert szó ami szó, hiába, julius és augusztus hónapokban sehoh se megy ugy az ügykezelés, mint a hogy rendesen szokott, különben honnan vették volna azt a másikat, de igaz szálló ige: ugorka szezón! ha nem felelne meg a valóságnak.

Lassan lassan itt is ott is pangás, sztagnálás áll be s megkezdődik észrevétlenül az általános aratási, kánikulai nagy vakáció!

Tudja isten! az az ugynevezett aratási szüniidő már megrögzött, vele született saját-sága az emberiségnek.

A tanult, iskolázott ember — elkezdte az elemiben, gimnáziumban s az egyetemen is s annyira szokássá vált már nála épen mint az ivás, pipázás, kártyázás külön-külön az embereknek.

Igaz ugyan, hogy ugy mondjuk: nem zárják be egészen a boltot a többi tisztviselők, de azért hol ez, hol amaz kezdi meg az ugynevezett: szabadságát s addig, míg távol van, az ő reszortjába tartozó munka szünetel. Szóval olyan formán megy a dolog, mint mikor a gépezetből kiesik egy pár lényegtelen sróf, vagy kerék, lassan-lassan működik ugyan az illető instrumentum, de még sem ugy, mint mikor az összes srófok és kerékek megvannak.

Különben ezt az állapotot tapasztaltuk már tavaly nyáron eléggé, amikor a rendezett tanácsú város ügyében gyüleztünk sokszor főnnakadással, mert hol ez, hol amaz nem volt ide haza, ugy hogy bekellert várnuuk szeptember hónapot, ez is igazolta fentebbi állításunkat, vagyis az ugynevezett ugorka szezón létezését.

Van azután ennek az ugorka szezónnak egy ferde kinövés is, de ez különösen a hölgyvilág körében dominál leginkább, azaz, amikor egyik hölgy azt kérdezi a másiktól: „Hol töltik a nyarat, vagy hova mennék nyaralni a szüniidőben?”

Ugy, hogy az sokak szemében nem is vakáció, nem nyaralás — egészen nulla számba megy — ha az illető tisztviselő ott tölti a nyarat ahol hivatalban van. Ezt kvázi sokan lenézik, fitymálva mondják: „ejh, nem mentek zehova, otthon ültek mint a gözüly, vagy tusok!” stb. nem véve tekintetbe a körülményeket, amelyeknek ön sulya alatt nyög, kinlódik az ember!

A kapuzárás után (az iskolákat értve) nálunk is megkezdődött az a szentheverdel szüniidő, melyre a régiak ezt mondták: konyhalatinsággal élve:

„Veni cito vakacio
Tibi dabo centum cipo!”

Ezeket pedig különösen azért hangoztatjuk, mert bizony nálunk is megfog akadni a haladás kereke, érte ezalatt szönyegen levő terveinket, amelyek még mindig vajudnak a Sturm és Drang periódust élük.

Most már akár egész nyugodt lélekkel letehetjük a szerkesztői pennát, mert hiába piszkáljuk, hiába nógatjuk a terveket, ügyeket még csak egy tyuklépessel sem fogunk

előbbre haladni a mostani stádiumnál szeptemberig, vagy talán azután sem, mert nagyon szeretjük az örökös, szakadatlan vakációt. Adná az isten bár csak rosz próféták lennénk mint boldogult Falb, hogy a sors meghazudtolná eme merész állításunkat! Cáfolja meg az ugorka szezón lapunkat! Különben sok pénzt és boldog hüselést kívánunk!

— 6.

H I R E K.

— **Előfizetési felhívás.** Tisztelettel kérjük mindazon előfizetőinket, akiknek előfizetési határideje junius hó végével lejár, azt julius hó 1-ével megújítani sziveskedjenek, hogy a lap rendes küldésében zavar ne álljon elő.

— **Személyi hír.** A kir. törvényszék itt időző tagjai: Ábrahám István elnök, Koncwald és Schöbeln szavazó bírák, Bella és Péter jegyzők, folyó hó 1-én Brassóba hazautaztak, befejezván küldetésüket, itéletet hoztak a nagy kiterjedésű Dán Gyula féle bünpörben, az itéletéről lapunk tör. széki rovatában számolunk be olvasóinknak. A távozó törvényszéki tagoknak pedig boldog és nyugalmas pihenést kívánunk a hosszú és fáradtságos munka után.

— **Fleissig Lipót temetése.** Fleissig Lipót is immár a multé! A kis „bélfekély“ elég volt arra, hogy egy munkás, szorgalmas életet tegyen semmivé s a törthajó roncsát eltemesse az enyészet csöndes tengere. Hogy ki volt Fleissig Lipót, azt mindenki tudja, tehát ehhez semmiféle bővebb kommentár nem szükséges, a zord kaszás valóban kérelhetetlen, borzasztó munkát végzett akkor, amikor őt az élők sorából élete delén, a teremőerő korszakában kiragadta. Mult hó 24-én megdőbbentő hirt hozott a táviródrót Segesvárról, — hova a beteget operálni vitték — hogy Fleissig Lipót nincs többé! Hült tetemeit mult hó 25-én este a fél hétórás vonat hozta haza s junius hó 26-án óriási részvét mellett adták át az izraelita sirkertnek földi maradványait örök nyugalomra. A gyásztartásnál: Kelemen Adolf dr. főrabbi szivetrázó, megható gyászbeszédet mondott. Az izr. hitközség és a Tak. pénztáron kívül a család a következő gyászjelentést adta ki: „Özvegy Fleissig Lipótné, született Taglicht Lujza mint hitves, ugy a maga, mint gyermekei és unokája, valamint a testvérek és rokonok nevében megtört szívvel tudatja, hogy a szerető, legjobb férj, nagypapa, jó testvér, rokon és igaz barát Fleissig Lipót, a Fleissig Testvérek és Taglicht cég beltagja, Fogarasvármegye törvényhatóságának és Fogaras város képviselőtestületének tagja, a fogarasi izr. hitközség előljáróságának, a Chevra-Kadisa választmányának és az iskolaszéknek tagja, a Jótékony Egyesület elnöke, példaadó, munkás életének 51-ik és mintaszerű, boldog házasságának 25-ik évében junius hó 24-én d. u. 2 órakor rövid szenvedés után Segesvárt elhunyt. Földi maradványait f. hó 26-án d. u. 4 órakor kísérik a gyászházból a fogarasi izraelita sirkertbe. Fogaras, 1905. évi junius hó 25-én. Áldás és béke szendergő poraira! Fleissig Juliska férj. Grosz Sándorné, Fleissig Sándor, Fleissig Rezsín, Fleissig Ilka, Fleissig Samu, Fleissig Margitka, gyermekei. Grosz Bandika, unokája. Grosz Sándor, veje. Fleissig Gyula, özv. Schönberger Zsigmondné, dr. Hochmann Nándorné, id. Fleissig Hermann, testvérei,

dr. Hochmann Nándor, Grün Sámuel, Taglicht József, sógorai. Fleissig Gyuláné, Grün Sámuelné, Taglicht Józsefné, sógornői. — Nyugtassa a munkás, sokat fáradozott s most már kihült szív porait az anyaföld s adjon Isten nyugtot örök lelkének, mely tőlünk teremtettségéhez, — aki adta volt azt — visszapült.

— **Nyugalmazott táborszernagy.** Probst Emil táborszernagy, a 12-ik hadtest parancsnoka Nagyszebenben nyugalmába vonult. Nyugdíjaztatása iránt beadott kérvényét a király elfogadta. Utóda valószínűleg báró Mavoletz gráci hadosztályparancsnok lesz.

— **A pénzügyigazgató szabadságon.** Szent Bálint kir. tanácsos, pénzügyigazgató 6 hétre terjedő szabadságát megkezdte. A pénzügyigazgatóságot ez idő lefolyása alatt Jakó Pál pénzügyigazgató helyettes fogja vezetni.

— **Eljegyzés.** Bodnár József, vármegyei főlevéltáros, lapunk jeles tollu munkatársa folyó hó 25-én tartotta eljegyzését: Rohringer Constantia kisasszonnyal Fogarason. Gratulálunk.

— **Esperesválasztás.** A helybeli görög keleti esperesi állás Dán Gyula elíteltetésével megüresedett. Ez állás betöltése céljából a választógyűlést f. hó 15-ére tüzték ki.

— **Az áll. polgári leányiskola is bevégezte** nehéz, de eredményes munkáját. F. hó 27-én volt az utolsó vizsga, amelyen az egész évben kiváló szorgalmu IV-ik osztály nagy tehetséget mutatott minden tantárgyból. Alkalmunk volt meggyőződni azon szép eredményről, melyet a szorgalmas és lelkiismeretes tanítónők felmutattak, amelyet különben az évközben itt járt Lád Károly miniszteri kiküldött is elismert, mely szerint — saját szavaival élve — az iskola külseje sok kívánnivalót hagy ugyan hátra (az épületet értve) de szellemi életét, úgy a tanítást, mint a tantestület összetartását, mintaszerűnek találta. A most lefolyt vizsgák alatt a kézimunka és rajzkiállításban is gyönyörködhettünk, amely Váro Béné és Albert Jánosné izlését, tehetségét és szorgalmát dicséri. Azt is el kell ismerni, hogy ügyes és szorgalmas kis seregökkel könnyű volt ezt a sok szép dolgot produkálni. Általános vélemény szerint: Metzián Auróra rajzai és kézimunkái kiválóak a sok szép rajz- és kézimunka közt, amelyek között a kis horgolt és kötött mintáknál kezdve a legkülönbözőbb kézimunkákat látjuk. Hasznos és szükséges dolgok is vannak ott: bluzok, alsóruhák, nőingek és egyéb fehérneműk, melyeknek nemcsak himzését, de szabását és megvarrását is mind saját kezűleg végezték. Az évszázó ünnepély is pompásan sikerült, minden egyes szám nagy tetszésben részesült. Különösen kiemelendők: Pletos Zoe IV. oszt. szavalata, Lesman Ella IV. oszt. zongora kíséretével és különösen kitűnt Krausz Ida IV. oszt. remek szavalata, aki Szász Károly: „Lear király és három lánya“ című költeményét olyan kifejezően, átérzve adta elő, hogy a közönség figyelmét teljesen lekötötte és a zugó taps önkénytelenül hangzott föl a szépen előadott költemény után. Lang Matild IV. oszt. a végzett növendékek nevében buszozott, meghatóan, lelkesen elmondott beszédét zajos taps honorálta. Az igazgatónő záróbeszéde volt az ünnepség koronája. Tartalom, előadás egyaránt olyan magas nívón állott, olyan igazság, költői lendület és hév nyilatkozott meg a gyönyörű beszédben, hogy a közönség, a zsufolásig megtelt terem-

sőt még az udvarban is, mély csöndben hallgatta a szép szavakat és szünni nem akaró tapssal, általános gratulációval köszönték meg a remek beszédet. A jutalmak kiosztása és a bizonyítvány kiosztás fejezte be a kitűnően sikerült ünnepélyt, melyet csak a hely szűke zavart meg, az érdeklődők nagy számához mérten bizony nevetségesen kezdetlegesnek bizonyult a régi épület. Jutalmakat sokan kaptak, szép könyveket a jobb kiválóbb tanulók, fedezet hiányában nem jutott mindnek, aki érdemelt volna. Így Wolff Paula I. oszt. Bauszern Guidó főispán 10 korona adományából, mely a magyar nyelvben legtöbb elő haladást tett idegen ajku tanuló részére lett adva, esinos könyvet kapott. Gyulai Sándor és Kühn Károly fels. keresk. isk. tanárok 5 koronájából Maetz Emma I. oszt. tan. szintén szép kötetben részesült. Az intézet érdemű igazgatónője alapítványából 30—30 korona két szegény sorsu, kitűnő növendéknek jutott. Ugy az egyes tanítók, mint a páratlan szorgalmu igazgatónő elismert kiváló működésére, valamint a mintaszerű vezetésre szép fényt vetett az ez évvégi eredmény is és a munka után nyugodt lelkiismerettel élvezhetik a szorgalmas tanítónők a nagy vakáció örömeit.

— **Értesítés a jövő iskolaévrre.** A fogarasi m. kir. állami főgimnáziumaál szeptember hó 1-én az 1905/1906, iskolaévvvel megnyílik a nyolcadik osztály s így az intézet teljes középiskolává egészül ki. A tanulók szabályszerű fölvétele június hó 30-ától július 5-éig történik az igazgatói irodában. Pótló beiratásnak szeptember hó 1., 2. és 3. napján van helye. A beiratásnál a tanuló személyesen a szülő vagy gyám kíséretében tartozik az igazgatóságnál jelentkezni. Az I. osztályba csak az a tanuló vehető fel, aki 9-ik évét már betöltötte s 12 évnél nem idősebb. A fölvételnél bemutatandók: a) a keresztlevel, illetőleg hiteles születési bizonyítvány; b) a népiskola IV. osztályáról, illetőleg a II—VII. osztályba való fölvételkor a megelőző osztályról szóló legalább „elégéses“ iskolai bizonyítvány; c) az újra-oltásról szóló orvosi igazolvány. Minden tanuló köteles beiratáskor a következő díjakat megfizetni: a) fölvételi díj 6 koronát; b) Értesítőre 1 kor. 60 fill.; c) ifjúsági könyvtárra 1 kor.; d) segítő alapra 1 kor.; e) ének- és zenetanításra 1 kor.; f) tentára 20 fillért, — összesen 10 korona 80 fillért. E díjak fizetése alól egy tanuló sem menthető fel. Az egész évi tandíj 48 korona, mely összeg négy részletben fizethető, mégpedig az első részlet legkésőbb október 15-ig, a második december 1-ig, a harmadik március 15-ig és a negyedik május 1-ig. E határidők elmulasztása az iskolából való kitélést vonja maga után. A beiratásra vonatkozólag figyelmeztetjük a helybeli szülőket, hogy gyermekeiket, különösen a főgim. I-ső osztályba minél előbb irassák be, mert elkésés esetén könnyen kiszorulhatnak.

— **Az ádamkosztümös fürdők.** Vannak sokan akik nem sokat teketóriáznak fürdőzés ide, vagy oda nem törődnek azzal és sokkal élelmesebbek mint mi, mert elmennek az Oltra és fürdenek, csak az a baj, hogy az erkölcsiséggel, a szeméremmel nem törődnek semmit, hanem Ádamkosztümben bele vetik magukat egy csónakba onnan pedig az Olt-hullamai közé, de nem csak itt, hanem a patakokban is így fürdenek a járó kelő hölgyek nagy megbotránoztatására. Természetes az Olt, vagy a patakok mentén rendőr nem igen, szeret tanyázni, vagy cirkálni ir-

tóztván a víztől! — Hej! ha bor, vagy sör folynék ott, bizonyára majd nagyobb lenne a rend, szubordináció a vizek mentén, de így ezeknek az ádamkosztümösöknek nem parancsol senki! Fölvívjuk tehát a rendőrség figyelmét, hogy ne csak a csapszékeket kontrollirozzák ezután, hanem a fürdőzőket is s szemérem elleni kihágás vétsége miatt rájuk kell huzni a paragrafust, ha van?!

— **Allategészség.** Zarálá helyezte a megyei főállatorvos: lepféne, sertésvész és bivalyész föllépése miatt: Alsóvist, Ujporombák és Breáza községeket.

— **Fertőző betegségek.** Vármegyénkben, a megyei főorvos hivatalos jelentése szerint a következő fertőző betegségek fordultak elő: Opreakercisorán kanyaró 2, Strézakercisorán 5, Felsőárpáson 1, Alsóporumbákon 1, Alsóvenicén vörheny 2, kucsulátán 1, Szkorén 1, Hersényben 3. Rukoron roncsoló toroklob 2, Fogarason 1 esetben fordult elő.

— **Érkező hadfiak.** Augusztus hó 12-én őszgyakorlatra bevonul 10 tiszt és 260 honvéd, ezek mind a polgárok házáinál lesznek elszállásolva.

— **Panasz.** Többen panaszt emeltek szerkesztőségünkben, hogy a helybeli postán nem lehet sokszor az utalványok kezelése miatt a táviratokat mindjárt feladni, úgy hogy fél óráig is várni kell, míg reá kerül a sor. Hogy ebből a kunktátoroskodásból milyen horribilis bajok származhatnak minden tekintetben, azt csak az illető távirat feladók tudhatják legjobban. Jó volna tehát, ha a táviratok feladásánál egy egészen külön személy teljesítené ezt a reszortot, aki semmi mással nincs elfoglalva, mint csak is a táviratok feladásával és továbbításával. — Ismerve derék postafőnökünk lojalitását, ezt a csekély kérelmet tekintetbe veszi s a panaszt elhárítja.

— **Véletlen halál.** Neame N. Ilie 27 éves sebesi legény folyó hó 6-án a „Vacaria“ nevű erdőbe ment, hogy tönköt usztasson. A mint a tönköket elengedni kezdte, a vizen rohano tönkök őt is megkapták, s közéjük kerülve segítség hiányában a törzsek összezúzták, úgy hogy másnap találták meg holtan a patakban. — A patak, testét iszapal és homokkal teljesen befedte. Az elhunytat Sebesre szállították, a hol el is temették. — Az esetről senkit sem terhel gondatlanság.

— **Fogarasi népfürdő.** Kádfürdők március hó 1-től: I. oszt. 1 kor. II. oszt. 60 fill. Iskolásgyerekek részére pénteken és szombaton délután 1—3 óráig lányok, 3 óra után fiúk, saját fehérneművel. Gőzfürdő: péntek, szombat és vasárnap. Pénteken 9—3 óráig férfiak 1 kor. 3 óra után katonák 10 fillér; szombaton 9—3 óráig nők 1 kor. 3 óra után férfiak 60 fill.; vasárnap 7—12 óráig férfiak 1 korona. Egy évi fürdőjegy gőzfürdőbe 20 korona és kádfürdőbe 30 korona. Beteg személyek — szegénységi bizonyítvánnyal — ingyenjegyet kapnak. A tulajdonos: Stoff.

— **A cigányasszony büne.** A lefolyt országos vásár napján a felette gyanus kinézésű Florea Miklósné cigányasszony feltűnt a rend embereinek a mint a sátrak között bujkált és a kirakott holmikat nézegette, a nélkül, hogy valmit vásárolt volna. — Egy tarisznya volt nála, a melyet a csendőr járőr megmotozott s ekkor kiderült, hogy a tarisznyában egy női bunda volt, a melyet a cigányasszony Voner András, nagysinki kereskedőtől lopott el.

— **Figyelmeztetés.** A flóbert, szoba-fegyverrel nagyon sokan járnak a mezőre s a közeli erdőbe és ott az ártatlan éneklő kis madarakat lelővik, az említett fegyveradó alá tartozik és azért a vadászni akaró egyén köteles ép úgy mint más fegyverért a vadász- és területjegyet megváltani, mert ellenkező esetben elkobozzák a fegyvert és azon kívül vadászati kihágásért meg lesz az illető egyén büntetve. Jó lesz ha ezeket a flóbert puskásokat a csendőrpénzügyőr és rendőrség szigorúan ellenőrzi s ezeket azonnal kiméltlenül följelenti, hogy méltó büntetésben részesüljenek, mert már itt az e fajta dolgokban igen nagy a függetlenség és korlátlan szabadság községünk területén.

— **Elveszett.** Chiba cukrász bódéja előtt egy finom ezüst nyelű sétatbot ott maradt. becsületes megtalálójá vigye fel a helybeli rendőrséghez a méltó jutalmat érte megkapja.

— **Lopás.** Az ősi várban a templomszolga nyitott lakásából m. hó 25-én este 7-9 óra között 2 drb zseborát ismeretlen tettes ellopott. A nyomozás folyamatban van.

— **Rendőri hír.** M. hó 24-én elveszett egy ezüst nyelű lovagló pálcza aki azt megtalálta, jutalom mellet adja át a helybeli rendőrségnek.

— **Nincsenek utjelző táblák.** Bármerre megy az ember Fogaras vármegyében tisztán a szerencsés véletlenre van bízva ha ide-vagy oda (falut értve) akar menni. Sehoh mint más rendes vármegyékben utjelző táblák nincsenek fölállítva, amelyek az utast igazítanak céljában, szándékában blindre megy ide és oda aki a dürgést nem tudja. Jó volna már ilyen utjelző táblákat felállítani a vármegyében, hiszen ezek nem is kerülnek olyan sokba, hogy ne mennék már blindre mint a kártyások.

— **Tajellenőrzés.** A földművelésügyi miniszter újabb rendelettel szabályozta a tej és termékei közforgalmának ellenőrzését. A rendeletben a miniszter kijelenti, hogy miután az elsőfoku közigazgatási hatóságok, amelyeknek feladata a tej és az ebből készült termékek ellenőrzése, nem bírhatnak oly gyakorlattal és tájékozottsággal a vizsgálások és hamisítások felismerésénél, ezentul az országos tejgazdasági felügyelőség közegeit is megbizza az ellenőrzéssel, akik esetről-esetre kifognak szállani egyes városokba és községekbe, hogy meggyőződést szerezzenek, vajjon a mezőgazdasági termékek és termények hamisításáról szóló rendeletet helyesen és szigorúan viszik-e keresztül? A miniszter fölkererte a törvényhatóságot, hogy az esetleg megjelenő ellenőrző közeget a kellő segítségben részesítse. Jó volna, ha Fogarast is meglepné minél előbb.

— **A gyermekek örömei.** A vizsgálatok befejezése után a juliálisok megkezdődtek ugyan, de az öreg Jupiter bácsi aut tonat, aut pluit. Szegény kis ártatlanok nem igen örülhetnek verőfényes időkben a juliálisoknak.

— **Milyen időnk lesz?** Meteor írja: Julius 9, 10, 11, 16. körül gyakori zivatar, eső, sőt jégeső várható, de meleg jelleggel. A 19-iki már lehültebb hőmérséklet és esős jelleggel bír, mely változó időt hoz egészen 23-ik hatáskörig, amelyet követően állandóbb lesz az időjárás a bolygók részéről s csupán a Naptól jövő erőhatások módosíthatják azt bizonyos irányban amit ismét a napfoltok, protuberanciák eléggé elfogadhatólag hoznak nekünk már előlegesen tudomásunkra.

— **Cséka zenetanár távozása.** Cséka Aladárt, a kiváló zenetanárt nagy szerencse érte, amennyiben az erdélyi püspök a brassói róm. kath. templom és dalegylet karmesterévé, továbbá a róm. kath. főgimnáziumban zenetanárrá nevezte ki. A fényes, kitűnő állást Cséka Aladár f. hó 1-én foglalta el. Gratulálunk a nagy kitüntetéshez és új helyén megelégedést kívánunk.

— **Sok a halász.** Tudtunkkal az idén mindössze: hatvanan váltottak halászsengedélyt és a halászok száma még is meghaladja a kétszázat, szóval boldog boldogtalan, akinek pasziója vagy kedvetelik benne vesz egy horgot, hálót s megy halászni. Jó volna ha a rendőrség jobban utána nézne ennek a sok koca halásznak s akinek nincs jegye, vagy tilosban halászik egyszerűen megbüntetné azokat; mert így erre is elmondhatjuk hogy sok az eszkimó, de kevés a foka!

— **A szebeni áll. főgimn. érettségi vizsgálata.** A szebeni áll. főgimn. érettségije ez idén meglepő szomorú eredményt mutatott. 33 érettségiző ifju közül 12-tő elbukott. Ez a nagy percent igazán zavarba hozza az embert, mert hiszen ha tudatlan az a tanuló akkor már az érettségi előtt észre lehet azt venni és idején elbuktatni még a IV. V. osztályokban, de semmi esetre sem a VII. és VIII-ban. Hogy a szülők, az ifjak mennyire megvannak ezáltal károsítva, azt mondanunk sem kell, valóban nem lehetjük magyarázatát e sajátságos, szomorú jelenségnek.

— **Az utcai kirakatok.** Főítéletlen kelése a jó üzletvezetésnek a mentől nagyobb hirdetés, reklám, mert bár régi közmondás és igaz, hogy a jóbórnak nem kell cégér, de hát az is bizonyos, hogy néma koldusnak üres a tarisznyája! Tehát a tisztességes, szabad verseny megengedi, sőt megköveteli az üzlet reklámját és ennek egyik fajtát, a kirakat készítést. De ez a kirakat legyen olyan, hogy közrendészeti szempontokat ne sértsen, már pedig az utcai kirakatok ezen és sok más mindenféle kifogás alá eshetnek. Nemcsak a nálunk amugy is keskeny gyalogutak forgalmát akadályozzák, de nagyon furcsa szint adnak, — az amugy is piszkos kisközségnek — hogy egyes üzletek előtt kiálló vasrudak vannak alkalmazva s azokon kötények, ruhák, serpenyők, séprők, kosarak, ostorok lógnak s tudja az isten, hogy még miféle portékák, amelyeket ide-tova himbál a szél és sokszor bizony a járó-kelők szemévilágát veszélyeztetik. S ezek ellen a „kvodlibet“ kirakatok ellen a rendőrség sem preventív, sem megtorló intézkedést nem tesz. Ilyenre pedig a legnagyobb mértékben szükség van, mert különösen hetivásárok alkalmával: pénteken immár tűrhetetlen ez a hóbortos, tutti-frutti-féle kirakat rendezés.

— **A rend útján.** Valóban okos gondolat volt a községi előljáráságtól, hogy az utcák, terek rendbetartását kiadta bérbe Maron Józsefnek, mert ha ezt nem tette volna, Fogaras még most is ott lenne a régi fertőbe, bűzös posványba, amely a XVIII. évszázra emlékeztetné önkénytelenül is az embert, a rend és higiénia terén. De mióta Maron megkezdte nagy misszióját — mert ezt itt igazán abba a számba lehet venni — azóta kezdő Fogaras a humanizmus, vagyis a huszadik évszáz képét és jellegét lassan-lassan, napról-napra magára felöltöni s azóta mégis tisztességesebb ábrázatot s nem olyan bozontos, torzonborz fizimiskát mutat, mint ezelőtt. Napról-napra el-el tűnedeznek a

tócsák, bacilus fészkek s szinte örül az ember lelke, hogy Fogaras végre-valahára kezd a rend útján haladni. Haladjon így ezután is tovább, tovább! Most még csak a község kertészének kell karöltve járnia Maronnal, hogy a Vár-tér sétatero ne csak kilegyen seperve, hanem a kertész is tartsa erkölcsi kötelességének, hogy a sétáló utakat szabaddítsa meg, tisztítsa ki a dudvától, így azután a renddel a jóízűség, az esztetikai érzés is karöltve fog járni s ezek Fogarast kiszabadítják a falusias jellegű piszokból, rendtelenségéből.

— **Juniális.** A száz év. hitv. elemi isk. majálisa mult hó 28-án nagy élénkség és vigalom mellet lett megtartva a Városligetben. Ugy látszik Jupiter is örült nekik, mert nem haragudott, szép idő volt.

— **Ezredgyakorlat.** A 24. honvédegyezred Fogarason állomásozó zászlóaljja július hó 2-án az Erzsébetváros környékén tartandó ezredgyakorlatra indult s onnan csak július hó 28-án tér vissza.

— **Rajtaccipték.** A mult hó 23-án a pénteki heti vásár alkalmával Bukur György, Flukus, ujsinkai lakos elment Jrátye Peona fogarasi turos asszony sátrába, ahol egy 1/2 kiló turót vett, midőn kifizette egy piros pénztárcában 300 koronát a turós asszony asztalán felejtett. Alig ment 20 lépést észre vette, hogy pénztárcája hiányzik s vissza ment a sátorba de a pénztárca már akkorra el volt dugva s a turós asszony tagadta, de később az asztalán kosár alá elrejtve megtalálták s följelentették a járásbírósnak.

— **Talált csontok.** Szászcsanadról — Alsóféhérmegyéből — kapjuk a hirt levelezőnkől, hogy ott a száz templom egy részét lebontották és kívül a templom fala tövében találtak egy kis befalazott üreget, melyben mintegy ezer csontváz volt. Hatalmas, nagy emberek lehettek a csontvázakról ítélve e reformáció kora előtti tulajdonosok. A csontokat újból átadták az anyaföldnek.

— **Isten őrizte.** Junius hó 28-án Hirschhorn Hermann a fogarasi takarékpénztár tisztviselője egy ügynökkel a közlelvő falukban hivatalos kiküldetésben járt s kocsin jött haza. Bethlennél a fél hét órási vonat közvetlen a sinek közelében lepte meg az utasokat. Szerencsére a lovak egy kissé megijedtek s gyorsabban vitték át a sineken a kocsit, ellenkező esetben a vonat rajtuk ment volna keresztül s izzé-porrá zuzta volna a szerencsés utasokat. Ez alkalmából kifolyólag említjük azt a horribilis dolgot, hogy itt Fogaras vármegyében a sineken átvezető kocsitakon nincsenek karfák, mint más rendes helyeken s így igazán csak az isten őrizi az utasokat az esetleges szerencsétlenségektől. Az illető hatóság figyelmét ezen dolog szánására, felhívjuk mert ez rendtelenség és nagy szerencsétlen séggel jár.

— **Fáradhatatlan kormányképviselő.** Elischer József, kir. tanácsos, tankerületi kir. főigazgatónk — tekintve hajlott korát, s huszonkét éves főigazgatóságát — a legnagyobb frissességgel, fáradtságot nem ismerve kitartó szorgalommal és páratlan szakismerettel teljesíti a reabizott tisztet: most Brassóban majd Erzsébetvárosban, majd Medgyesén stb. találjuk a kiváló pedagogarkhát elnökölni az érettségi vizsgálatokon. Adja isten, hogy jövőre nálunk, ami alma máterünkben is kezdje meg fényes tisztét s folytassa azt jó egészséggel időtlen időig!

— **Előpataki fürdőélet.** A pár napi szép idő a földényt Előpatakon is megnyitotta.

Jelenleg a fürdővendégek száma százharminc. Igaz ugyan, hogy ez vajmi édeskevés, de reményt nyújt az igazgatóságnak, hogy hátha lesz még a nyáron több is.

— **Délelőtti munkaidő.** Lapunk legközelebbi számában megjelent fenti cím alatti cikkek — úgy látszik — meg van a maga fogantatja, amennyiben — mint halljuk, a helybeli adóhivatalnál a nyári hónapokban a hivatalos órákat reggel 7 órától délután 1 óráig fogják megtartani s délután „dinszt frei“ lesz. Most már jó volna, ha a többi hivatalok is követnék, illetve behoznák a délelőtti munka időt így a járás és szolgabíró-ság s különösen a község háza, ahol az ügyes bajos emberek legtöbbször fordulnak meg s 7 től 1 óráig pontosan is betartanák a hivatalos órákat, hogy ne csak a papír s az oda kiirt számok teljesítenék azokat, hanem a tisztviselők is.

— **Az állami főgimnázium évzárása.** A m. kir. állami főgimnáziumban múlt hó 29-én Péter Pál napján a szokásos ünnepes évzáró cerimónia az idén elmaradt, nagyon helyesen, mert az intézet érdemes igazgatója nem akarta összezsúfolni a tanulókat s nem akarta, hogy a zsúfolt teremből az ifjúságot elájulva, — a rekkenő hőségtől — félholtan hordják ki. Nagyon helyesen s mi az ő helyzetében mindig így tennénk, orvosi bizonyítvány melléklésével indokoluánk meg a szokásos iskolai ünnepek elhalasztását, mindaddig, míg az állam az új főgimnáziumot föl nem építteti, mintegy ezzel is hatni akarván az államra, hogy itt a tizenkettedik óra, melyben már muszáj az építkezést megkezdenie. Mi azt hisszük, hogy az ünnepélyek meg nem tartásának ilyen alapos indokolás mellett meg lenne rövid időn belül az áldásos hatása.

— **85 éves menyasszony.** A napokban esküdtök örök hűséget Zernesten Kiss Rozália 85 éves özvegy menyecske Nagy András 80 éves özvegy legénynek. A fiatal pár a körülményekhez képest nagyon jól érzi magát. Erre is elmondhatjuk az ismeretes népdalt: „A virágnak megiltani nem lehet!“

— **Árlejtés.** A fogarasi állomáson elhelyezett honvédszászlóalj részére 1905. évi szeptember hó 1-től 1906. évi augusztus hó 31-éig terjedő évben szükséges 100 métermázsza széna, 61 métermázsza alomszalma, 66 métermázsza ágyszalma és 244 köbméter kemény tűzifának szállítás útján leendő biztosítása céljából 1905. évi július 19-én Brassóban ajánlati árlejtés fog tartatni. A közelebbi feltételek a helybeli honvédszászlóalj kezelőtiszt irodájában tudhatók meg.

— **Herkules fürdőből** írják nekünk, hogy Dr. Klein Eberhard az általa — szivbajokban, asthmában, idegességben szenvedőknél, valamint elhízottaknál — ott több év óta kitűnő sikerrel alkalmazott ugyenev. Nauheimi természetes gyógyeljárást a jelen fürdőévad alatt is folytatja.

△ **A nagyérdemű közönség b. tudomására** hozom, hogy 14 éven át, igen előkelő fogorvosi műteremben szerzett gazdag tapasztalataim után, szülővárosomba visszatérve, a Sterzing-utca 8. sz. a. Román-féle házban egy állandó fogtechnikai műtermet nyitottam. Készíteni fogok úgy egyes fogakat, mint egész fogsorokat, arany, vulkanit és kaucsukban; javítok roncsolt szájpadlásokat stb. stb., mindent a legújabb módszerek szerint és legjobb kivitelben. Műtermem nyitva van d. e. 8—1-ig és d. u. 2—7-ig. Magamat a n. é. közönség becses pártfogásába ajánlva, maradok kiváló tisztelettel Fleischmann Hermann, fogtechnikus.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

Dán Gyula bűnügye.

A brassói kir. törvényszék Fogarason.

A megyeház nagyterme ünnepélyes képet öltött magára folyó hó 30-án reggel 8 órakor. Dán Gyula bűnpörében egy heti tanácskozás, beható megbeszélés és az idevonatkozó törvények alapos átértéke után e napon hirdettetett ki az ítélet. A beidézetek közül sokan elmaradtak, mégis a vádlókkal 4 hosszú sor megtelt. A karzat hölgyekkel volt tele, lent a teremben az érdeklődő férfiak nagy csoportját láthattuk. A bírák ünnepélyesen, komoly arccal 1/9-kor vonultak be a zöld asztalhoz, vádlott igazgottan mozgott helyén. A törvényszék bevonulásakor jelenlevők felállnak, valamint az ítélet kihirdetésének kezdetén is.

A főtárgyalás megnyitása után elnök előterjeszti, hogy a megidézetek mindnyájan megjelentek, vádlott pedig a fogházból elő lett vezetve.

Elnök előterjeszti, hogy védő a tegnapi nap folyamán egy kérést adott be vádlottnak orvosszakértő általi megvizsgálata iránt.

Az orvosszakértő megvizsgálván vádlottat, írásban benyújtotta véleményét, mely szerint vádlott — bár az egészsége kissé meg van támadva — nem oly beteg, hogy a mai ítéletki hirdetésre elővezethető nem volna. Ennek folytán elnök a vádlottat elő is vezettette.

Elnök előterjeszti, hogy a 79. vádpont tárgyalása most sem vihető keresztül, mert a szükséges iratok többszöri sürgetés dacára mind ezideig beszerezhetők nem voltak.

Ezután elnök felolvasta az ítéletet írásba foglalt indokaival együtt.

Az ítélet szerint a kir. törvényszék a vádlottat bűnösnek mondja ki 38. rendbeli a Btk. 404. §-ban meghatározott és a Btk. 403. §. 1. pontja szerint minősülő m. okirathamisítás büntetében, egy rendbeli a Btk. 404. §-ban meghatározott és a Btk. 403. §. 4. pontja szerint minősülő m. okirathamisítás büntetében, egy rendbeli a Btk. 401. és 404. §-ban meghatározott és a Btk. 403. §. 1. pontja szerint minősülő magánokirathamisítás büntetében, öt rendbeli a Btk. 401. §-ban meghatározott és a Btk. 403. §. 1. pontja szerint minősülő magánokirathamisítás büntetében, egy rendbeli a Btk. 355. §-ban írt, a 366. §-ban minősülő sikkasztás büntetével eszmei halmazatban álló, a Btk. 401. §-ban meghatározott és a Btk. 403. §. 1. pontja szerint minősülő m. okirathamisítás büntetében, egy rendbeli a Btk. 401. §-ban meghatározott és a Btk. 402. §-nak 2. bek. szerint minősülő magán okirathamisítás büntetével eszmei halmazatban álló, a Btk. 355. §-ba írt, a 356. §. szerint minősülő sikkasztás büntetében, 6 rendbeli a Btk. 355. §-ba írt, a 356. §. szerint minősülő sikkasztás büntetében végre 32 rendbeli a Btk. 355. §-ba ütköző, a 356. §. szerint minősülő sikkasztás vétségében.

És mindezekért Dán Gyula vádlottat a Btk. 403. §-ának 1. bekezdése és a Btk. 358. §-ának 2. bekezdése alapján a Btk. 96. 99. és 103. §-aira való tekintettel össz büntetésül 5 (öt) évi fegyházra és 6 (hat) évi hivatalvesztésre és a politikai jogai gyakor-

latának ugyan ennyi időre való felfüggesztésére ítéli.

A kir. törvényszék a fennebb kiszabott szabadságvesztés büntetésből, a vádlott által az 1904. év február 26-tól március hó 2-ig kiállott előzetes letartóztatás és az utóbbi naptól a mai napig terjedő vizsgálati fogság által a Btk. 94. §-a alapján egy évet kitöltöttnek nyilvánít.

Továbbá a bp. 480. §. alapján kötelezi vádlottat, hogy az eddig 2439 korona 75 fillérben felmerült, valamint az ezután felmerülő bűnügyi költségeket a kir. államkincstárnak az 1890. évi XLIII. t.-c. 9. §-ában meghatározott végrehajtás terhe mellett megtérítse, — ezeket a költségeket azonban az utóbb hivatkozott t.-c. 4. §-nak 2. bekezdése alapján egyelőre behajthatatlanoknak nyilvánítja.

A kir. törvényszék a bp. 490. §. alapján a jelen ítélet jogerőre emelkedése után, az ennek feletti rendelkező részében hamisaknak megállapított váltókra és a 75. pont alatt meghatározott meghatalmazványra az, hogy az azokon levő névaláírások hamisak, feljegyeztessék.

A bűnjelként lefoglalt egy drb. tentatort vádlottnak jelen ítélet jogerőre emelkedése után kiadni rendeli.

Végül a jelen ítélet ugyancsak jogerőre emelkedése után Fogaraszvármegye alispánjával, a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszteriummal, ugyancsak a nagyszabonyi görög keleti érseki consistoriummal közölni rendeli.

Közvádó az ítéletnek harminckilenc pontja ellen jelentett be felebbezést, részint a bűnösség meg nem állapítása miatt, részint az indítványától eltérő minősítés miatt; felebbezett még a büntetés mértéke ellen is.

A főtárgyalás folyamán bejelentett semmisségi panaszokat fentartotta.

Vádlott felebbezett az ítélet marasztaló része ellen a bűnösség megállapítása, a büntetési nem és a büntetés mértékének nagysága miatt.

Védő felebbezett az ítélet ellen a Btk. 92. §-nak nem alkalmazása miatt. Együttal kérte, hogy az ítélet neki írásban kikézbessitessék s megengedessék, hogy felebbezése indokait az ítélet kézbesítésétől számított 8 nap alatt nyújthassa be.

A kir. törvényszék a közvádó, a vádlott s a védő által bejelentett semmisségi panaszokat elfogadta s az összes iratokat a marosvásárhelyi kir. ítélőtáblához felterjeszteni rendelte. A védő kérésének helyt adott.

Védő kérte védencének szabadlábra helyezését.

Közvádó ellenezte, mert a kiszabott büntetés elég súlyos, úgy, hogy vádlott megszökésétől kell tartani s ezért indítványozta a vizsgálati fogságnak továbbra való fentartását.

A bíróság vádlott vizsgálati fogságát továbbra is fentartandónak rendelte.

Érdekesnek tartjuk még végül megemlíteni, hogy a bűnperben hozott ítélet rendelkező részének, mely 75 pontban van összefoglalva, indoklásának felolvasása három egész és egy fél óra alatt történt a mely körülményből tehát következtethető, hogy ezen ítélet mily nagy munkát igényelt. Ha e mellett még tekintetbe vesszük azt, hogy e nagy munka a bűnvádi, perendtartás rendelkezésének megfelelőleg rövid 8 nap alatt

rett az előadó bíró által össze állítva és a tanács által való elfogadás után írásba foglalva; nem lehet senkinek kétsége a felől, hogy a teljes sikerrel megoldott feladat oriási volt.

Az idő rövidségéhez hozzá járult az ítélet szerkesztésénél még a tényállások komplikált volta, a melyeket össze csomózottá éppen maga vádolt tett, ki minden keze ügyébe eső csekélyebb fontosságú körülményt igyekezett felhozni védelmére, úgy, hogy csak a főtárgyalási elnök ügyismeretének, orélyességének és kitartásának tulajdonítható az, hogy ennek dacára a tényállások teljesen és világosan kiderítették.

Igen természetes dolog az, hogy az ítélet szerkesztésénél az ily komplikált tényállásokból a vádbeli cselekmények tényállásait kihámozni, azokat rendezni és az ítélet rendelkező részébe elhelyezni, majd újból összegezni — még laikus ember előtt is tult nagy munkának látszik.

Nehéz volt még e bünperben az ítélet szerkesztésénél a minősítések kérdése, a magánokirat hamisítások közötti éles distinctiok felismerése s azok elkülönített indokolása, a melyeket csak gyakorlott bírói szem fedezhetett fel és rendezhetett elfogadás alá.

A bünper tárgyalása a tul nagy halmazat mellett még azért is nehéz volt, mert a vizsgálat vádolt érdekében a vizsgálati fogságra való tekintettel mely amugy is tul hosszú nyult — a főtárgyalásnak több ok kérdést hagyottkisztaázás végett a melyek a vád és védelem érdekében fontossággal bírtak.

Az összes e bünperben előforduló kérdések azonban az anyag oriási tömege dacára, mert maga a főtárgyalási jegyzőkönyv, melybe a bünper bizonyítékai jórészt el vannak helyezve 1000 oldalnál többre megy — mégis a büntető jogi szék, humanizmussal a természetes észjárás és törvénytudás segítségével gyorsan — biztosan és alaposan meg lettek oldva.

És most fő az, hogy emo nehézségek dacára a bünpör le tárgyalatott és egy tartalmilag, anyagilag, alakilag egy aránt kifogástalan, humanus, a büntető törvény szellemének és a sorrendtartás rendelkezéseinek megfelelő ítélettel befejezést nyert.

A kir. törvényszék tagjai, mint értesültünk, f. hó 1-én hagyták el városunkat általános elismerést, rokonszenvet hagyva maguk után. Valóban kötelességünknek tartjuk ez uton is kifejezni azt a tiszteletet és becslést melyet egytől — egyig kivívtak maguknak a távozó tudós jogászok: kedves, lekötelezően udvarias modorukkal, komoly és fáradságot nem ismerő, lelkiismeretes munkálkodásukkal. Sajnálkozva látjuk távozásukat és őket megismerve kétszeresen fáj nekünk hogy töyvényszékünk Brassóban van és a fogarasiaknak nélkülözni kell még kitudja meddig.

A nagy munkában kimerült elnök, bírók, ügyész és jegyzők méltán, megérdemlik a roppant munka után a pihenést, szivből jó szünidőt kívánunk! Isten velök!

Szerkesztői üzenetek.

Névtelen levelekre nem válaszolunk.

Munkatársainkhoz. Tisztelettel kérjük munkatársainkat, hogy a cikkeket csütörtök reggeli 10 óráig; a híreket pedig legkésőbb péntek délig sziveskedjenek beküldeni, mert azontul már csak a szenzációs és fontos híreknek adhatunk helyet. A lapot minden szombatn délután öt órakor zárjuk le.

Gy. I. Fogaras. A vezetőcikknek szánt s beküldött közlemény nem üti meg a közölhetőség mértékét.

K. F. Helyben. Főispánunk f. hó 25-én, három havi szabadság után visszatér községünkbe s elfoglalja állását.

V. J. L. Miskolc. Levél ment s kérjük becses válaszát. A válasszal, ami a béke olajága lesz, tárca alakjában is megelégszünk, sőt köszönjük.

F. A. Fogaras. A lap ekspediálása iránt intézkedjék a kiadóhivatalban.

R. B. Nagyvázsony. Az ígért tárcát ugy-e nem hagyta itthon, megfeledezett róla, Különbén boldog hüsülést! Üdv!

V. S. Miskolc. Dérynét várjuk. Sziveskedjék elküldeni. Üdvözlét!

Dr. V. Gy. Nagyszeben. Becces munkálkodását kérjük a vakációban is. Ne feledkezzék el rólunk. Üdvözlét.

Riporter. Ne kontárkodjék olyanban, amihez nem ért, még spuriusza sincs róla. A papirkvsárba dobtuk.

Sz. J. Alsóporumbák. A kért cikkeket — mint egy parancsszóra — megkaptuk és közzöltük. Fogadja érte hálás köszönetünket és üdvözlötünket. S ezután is kérjük b. munkálkodását.

G. D. Fogaras. A kért, érdekes cikket megkaptuk, de mivel egy sürgős közleni való cikk jött közbe, jövő számunkra halasztottuk, Türelem. Ezer köszönet. Üdv!

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

THIERFELD DÁVID

Szám 378—905.

Versenytárgyalasi hirdetmény.

Nagysáros község (Nagysinki járás — Nagyküküllő megye) a nagysáros—felméri vicinalis uton egy hid építésére 1905. július hó 10-ének d. o. 9 órájára Nagysáros község-házánál versenytárgyalást hirdet.

A hid költségei 1009 kor. 7 fillérben vannak megállapítva.

A szóbeli tárgyalás megkezdése előtt írásbeli zárt ajánlatok is elfogadtatnak, melyhez 5%-nyi bánatpénz csatolandó. Az 5%-nyi bánatpénzt a szóbeli versenytárgyaláson résztvevők is letenni tartoznak.

A terv, előméret, költségvetés s árlejtési feltételek Nagysáros község-házánál megtekinthetők.

Nagysáros, 1905. június hó 22-én.

Patóh Béla,
jegyző.

Konnutz,
bíró.

Építészek, asztalosok és lakatosok részére legújabb
tervrajzi minták
külön-külön 60 fillérjével kaphatók Thierfeld Dávid
könyvkereskedésében Fogarasban.

Köszvény és csúz ellen

legsikeresebb az egész világon ismert és kedvelt

KRIEGER-féle

REPARATOR

egy nagy üveg 2 korona, kis üveg 1 korona.

Kapható a gyógyszerárakban.

Óvakodjunk az utánzatoktól.

Főraktár:

KRIEGER GYÖRGY „Korona“-gyógyszertára
Budapest, VIII., Kalvin-tér.

10—13

4071 F. sz.

Valódi ezüst remontoir női óra, 3 erős fedéllel szép kivitelben 12 K.

31—52

Erős Gyula

NAGYSZEBEN, Disznódi-utca 3. szám.

Mindennemű órák, ékszerek, arany- és ezüstáruszerek, ezüst-éveszközök, asztalfeltétek, templomi kellékek.

Erdély legnagyobb raktára.

Látszerészi cikkek nagyraktára.

Szétküldés csakis utánvét mellett

Mindenféle vésések legjutányosabban számittatnak.

Ócska arany és ezüst tárgyakat, drágaköveket, keleti gyöngyöket a legmagasabb napi árban beváltom, vagy cserébe fizetésképen elfogadom.

Kérjen nagy képes árjegyzéket ingyen és bérmentve

1 „Theograf“ sokszorosító gép egész jutányosan kapható Thierfeld D.-nál, Fogaras.

THIERFELD DÁVID

könyvnyomda, könyv-, papir-, zeneműkereskedés, nyomtatványraktár
FOGARASON.

Ajánlja ügyvédi, bírósági és közigazgatási nyomtatvány raktárát.

Oly nyomtatvány, mely raktáron nincs, a legrövidebb idő alatt szállittatik. — Továbbá:

névjegyek, címkártyák, eljegyzési és

esküvői értesítők, meghívók, magán

és üzleti levélpapírok, levélborítékok,

számlák, fakturák, memorandumok,

étlapok, körlevelek, gyászlapok, fal-

ragaszok s mindenféle nyomtatványt.

Izléses kiállítás! Olcsó árak!

Gyors szállítás!

Mindennemű író és levélpapírok a legjutányosabb gyári árakon.

A fumei és péterfalvi papirgyárak raktára.

Kétféle minőségű és legmagasabb szilárdságú Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

Brassói Portland-Cement-Gyár

BRASSÓBAN.

Fogarason kapható: Gebauer W., Schul H. és Thierfeld L. urak kereskedéseiben.

Ny. Thierfeld Dávid könyvnyomdájában, Fogarason.